

Doprinos Grada Pule u financiranju javnozdravstvenih programa

Davorka Lovrečić, Davor Radolović, Viviane Lušetić Buršić

Upravni odjel za predškolski odgoj, naobrazbu, sport, zdravstvo i socijalnu skrb

Ključne riječi: Grad Pula, program zdravstvene zaštite, javnozdravstvene mjere, veterinarske mjere, udruge, prevencija ovisnosti, voda, zrak, namirnice

Slika: autori članka, s lijeva na desno Davor Radolović, Davorka Lovrečić, Viviane Lušetić Buršić

Treći broj Hrvatskog časopisa za javno zdravstvo posvećen je Istarskoj županiji, u sklopu kojeg izdajamo temu doprinosa jedinica lokalne i područne samouprave u financiranju zdravstva. Drago nam je što možemo prezentirati doprinos Grada Pule, kao najvećeg urbanog središta naše županije, u financiranju mjera zdravstvene zaštite za potrebe lokalnog stanovništva. **PROGRAM ZDRAVSTVENE ZAŠTITE** osmišljen je unutar Upravnog odjela za predškolski odgoj, naobrazbu, sport, zdravstvo i socijalnu skrb, sa ciljem unapređenja zdravstvenog sustava zajednice, a u skladu sa Zakonom o zdravstvenoj zaštiti, Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi te Statutom Grada Pule. Vrijednost Programa prepoznaje se u aspektu zadovoljavanja prioritetnih potreba građana, ali i u aspektu poticanja aktivnog uključivanja građana u programe za podizanje kvalitete života u zajednici.

U realizaciji Programa zdravstvene zaštite sudjeluju ustanove: Zavod za javno zdravstvo Istarske županije, Istarski domovi zdravlja, Veterinarska stanica d.o.o. Pula te dvadesetijedna udruga u području zdravstva, zaštite okoliša i socijalne skrbi, od kojih pet registriranih za prevenciju liječenja ovisnika. Sredstva namjenjena realizaciji cijelog Programa osigurana su Proračunom Grada Pule.

Program zdravstvene zaštite obuhvaća **javnozdravstvene mjere te veterinarske mjere**, a relizira se u više segmenata odnosno aktivnosti.

Javnozdravstvene mjere realiziraju se **u sklopu općih mjera za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti, primarne zdravstvene zaštite, udruge u zdravstvu, mjera za suzbijanje ovisnosti i ostalih mjera.**

Sklop **općih mjera za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti obuhvaća:**

- PROGRAM MJERA DERATIZACIJE I DEZINSEKCIJE

- PROGRAM ANALIZE KVALITETE PREHRANE I HIGIJENSKO SANITARNI NADZOR U PREDŠKOLSKIM

USTANOVAMA NA PODRUČJU GRADA, TE ANALIZA OBROKA ZA STARIJE OSOBE

- PROGRAM PRAČENJA SADRŽAJA METALA (OLOVO, KADMIJ) U POVRĆU SA ZELENE TRŽNICE
- PROGRAM PRAČENJA SADRŽAJA HISTAMINA U PLAVOJ RIBI
- PROGRAM PRAČENJA MIKROBIOLOŠKE ISPRAVNOSTI «ZDRAVE HRANE»
- PROGRAM PRAČENJA ZDRAVSTVENE ISPRAVNOSTI VODE ZA PIĆE
- PROGRAM PRAČENJA KAKVOĆE ZRAKA

Mjere **primarne zdravstvene zaštite** reliziraju se kroz financiranje:

- TIM HITNE MEDICINSKE POMOĆI,
- PROGRAM FRAGILNI X SINDROM KAO UZROK MENTALNE RETARDACIJE
- ZDRAVSTVENO PROSVJEĆIVANJE IZ PRVE POMOĆI ZA MLADEŽ

Grad Pula prati i sufinancira rad sljedećih **udruga u zdravstvu**:

- Klub žena liječenih od karcinoma dojke «GEA»,
- Udruga dijaliziranih na listi za transplantaciju bubrega Istarske županije,
- Liga protiv raka,
- Udruga endo bolesnika,
- Zbor liječnika Hrvatske-podružnica istarska,
- Hrvatska donorska mreža,
- Udruga za zaštitu i promicanje prava bolesnika Pule,
- Studio rekreacije i sporta «Sandi»,
- Hrvatska liga protiv reumatizma,
- Udruga za promicanje zaštite zdravlja,
- Udruga oboljelih od celijakije,
- Udruga za Alzheimerovu bolest,
- Ustanova «Zlatne ruke» i
- Udruga za zaštitu životinja «Snoopy».

U sklopu **mjera za suzbijanje ovisnosti** financira se:

- PROGRAM PREVENCIJA, VANBOLNIČKO LIJEČENJE I REHABILITACIJA OVISNIKA
- ŠKOLA ODVIKAVANJA OD PUŠENJA
- KLUB LIJEČENIH ALKOHOLIČARA
- Udruga «Izazov»,
- Udruga «Preživjeli»,
- Udruga «Susret» i
- Udruga «Projekt – Čovjek nada».

U sklopu javnozdravstvenih mjera izdvajamo i **ostale mjere** koje se provode kroz Projekt Pula - zdravi grad, te aktivnosti Udruge «Zelena Istra - Istria verde», Udruga «Ekop Istra».

Veterinarske mjere realiziraju se sukladno Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti, Zakonu o zdravstvenoj zaštiti te Zakonu o veterinarstvu putem higijeničarske službe. Veterinarska stanica d.o.o. Pula vrši usluge otklanjanja uginulih ili pogaženih životinja s javnih površina, hvatanje pasa i mačaka lotalica, čuvanje i hranjenje uhvaćenih pasa prema odredbama Zakona o dobrobiti životinja, Gradske odluke, skupljanje konfiskata i ostale robe životinjskog porijekla koja nije za uporabu. U sklopu ovih mjera podmiruju se troškovi intervencija u veterinarstvu sa ciljem suzbijanja i iskorjenjavanja zaraznih bolesti. Od kapitalnih investicija planira se izgradnja skloništa za životinje.

U ovom dijelu opisat ćemo specifičnosti pojedinih programa, odnosno aktivnosti udruga u sklopu Programa zdravstvene zaštite Grada Pule.

PROGRAM MJERA DERATIZACIJE I DEZINSEKCIJE

Mjere deratizacije i dezinfekcije obavljaju se kao obavezne preventivne mjere propisane Zakonom o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti u cilju suzbijanja štetnih glodavaca i insekata koji su prenosioci bolesti i napasnici.

Mjere deratizacije obavljaju se kroz akcije sustavnih deratizacija, proljetne i jesenske, i intervencije na poziv građana kroz čitavu godinu, dok se mjere dezinfekcije odnose na kontrolu brojnosti komaraca akcijama suzbijanja ličinki kao i odraslih oblika. Provedbom ovih mjera populacije štetnih glodavaca i insekata održavaju se na biološkom minimumu čime je rizik od prenosa bolesti i negativni utjecaj na kvalitetu života sveden na najmanju mjeru.

Ovim programom obuhvaćeni su stambeni objekti, javne površine, kanalizacijska mreža i ostali objekti na području Grada Pule i prigradskih naselja.

PROGRAM ANALIZE KVALITETE PREHRANE I HIGIJENSKO SANITARNI NADZOR U PREDŠKOLSKIM

USTANOVAMA NA PODRUČJU GRADA TE ANALIZA OBROKA ZA STARIJE OSOBE

U sklopu ovog programa vrši se nadzor nad vrtićima s centraliziranom pripremom hrane i vrtićkim odjeljenjima s ambulantom dostavom hrane mjerama: higijenskog nadzora, praćenja čistoće u kuhinji, analize obroka na zdravstvenu ispravnost, analize cjelodnevnog obroka na biološku vrijednost, računske analize dnevnog jelovnika i računske analize petodnevnog jelovnika. Kvaliteta obroka za starije prati se analizom cjelodnevnog obroka na biološku vrijednost. Navedene mjere provode se različitom dinamikom u toku jedne godine.

PROGRAM PRAĆENJA SADRŽAJA METALA (OLOVO, KADMIJ) U POVRĆU SA ZELENE TRŽNICE PROGRAM PRAĆENJA SADRŽAJA HISTAMINA U PLAVOJ RIBI PROGRAM PRAĆENJA MIKROBIOLOŠKE ISPRAVNOSTI «ZDRAVE HRANE»

Izbor namirnica obuhvaćenih ovim programima uklapa se u grupu najzastupljenijih u piramidi pravilne prehrane. Tim više moraju se pratiti i monitorirati rizični kontaminanti u odabranim namirnicama, koji ako se detektiraju iznad maksimalno dozvoljenih koncentracija negativno utječu na zdravlje potrošača. Preko sadržaja metala (olova i kadmija) u povrću indirektno se dobivaju podaci o stupnju onečišćenja okoliša (fosfatna gnojiva, pesticidi, ispušni plinovi u cestovnom prometu). Praćenjem histamina u mesu svježe plave ribe (svježa srdela, svježa skuša, svježi inćun, svježa i smrznuta tuna) može se zaključiti o načinu manipuliranja ribom do krajnjeg korisnika. Pod terminom «zdrava hrana» objedinjene su sljedeće namirnice: žitarice, sušeno voće, mlinski proizvodi i njihove mješavine. One mogu biti rizične u segmentu prodaje u neoriginalnom (rinfuzo) pakovanju, prilikom transporta, skladištenja i prepakiranja kada se broj mikroorganizama može znatno povećati uz opasnost produkcije toksina. Dobiveni rezultati prate se sukladno Pravilniku o količinama pesticida, toksina, mikotoksina, metala i histamina i sličnih tvari koje se mogu nalaziti u namirnicama te Pravilniku o mikrobiološkim standardima za namirnice.

PROGRAM PRAĆENJA ZDRAVSTVENE ISPRAVNOSTI VODE ZA PIĆE

Uzorkovanje vode za potrebe ovog programa provodi se u javnim objektima s redovitom potrošnjom vode na deset lokacija u Gradu, predviđenom dinamikom prema pojedinim pokazateljima. Ispitivanje i ocjenjivanje provodi se u skladu s Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće. Uzorci se prate na: parametre analize «A», produkte dezinfekcije i teške metale.

PROGRAM PRAĆENJA KAKVOĆE ZRAKA

Program praćenja kakvoće zraka na dvije mjerne postaje obuhvaća praćenje osnovnih pokazatelja onečišćenja zraka i to sumpordioksida i dima svakodnevno, te dušikdioksida tri puta tjedno. Mjerenja omogućavaju kategorizaciju područja na osnovu Zakona o zaštiti zraka i Uredbe o preporučenim i graničnim vrijednostima kakvoće zraka.

FINANCIRANJE TIMA HITNE MEDICINSKE POMOĆI

Glavni ciljevi ovog programa su: omogućavanje održavanja postignutog standarda u pružanju hitne medicinske pomoći svim stanovnicima grada tijekom cijele godine, podizanje standarda u pružanju zdravstvene usluge svim stanovnicima i turistima tijekom sezone, podizanje dostupnosti i kvalitete u pružanju hitne medicinske pomoći i druge medicinske pomoći u akutnim stanjima kroz cijelu godinu. Aktivnosti tima hitne medicinske pomoći kojima se realiziraju ranije navedeni ciljevi su: kompletni i ciljani zdravstveni pregledi u akutnim bolesnim i bolnim stanjima, brza i ciljana dijagnostika u akutnim stanjima opasnim po život, brza i neophodna neodložna pomoć u stanjima koja ugrožavaju život te neophodni hitni transporti u druge ustanove sanitetskim vozilom. Tim djeluje pri ustanovi Istarski domovi zdravlja.

FRAGILNI X SINDROM KAO UZROK MENTALNE RETARDACIJE

Mentalna retardacija je u današnje vrijeme u našim prostorima najčešće uzrokovana genetski, a među nasljednim sindromima najčešći uzrok mentalne retardacije nepoznatog uzroka je fragilni X sindrom. U sklopu ovog programa učenicima Centra za odgoj i obrazovanje bit će ispitan nasljedni materijal na postojanje mutacije koja uzrokuje fragilni X sindrom. Time će se ustanoviti točna etiologija njihovih smetnji, pedagozima omogućiti informacije bitne u rehabilitaciji, a obiteljima objasniti rizik ponavljanja problema u obitelji.

ZDRAVSTVENO PROSVJEĆIVANJE IZ PRVE POMOĆI ZA MLADEŽ

Ciljevi programa su: podići razinu znanja iz prve pomoći kod djece petih razreda osnovnih škola obuhvaćenih ovim programom, otkloniti strah od povrede bolesti i mogućeg nastupa trenutne smrti, prikazati pravilan postupak pružanja prve pomoći na razini uzrasta te kontinuirano praćenje stečenih znanja u djece iz prethodne generacije obuhvaćene ranijim programom. Predviđene aktivnosti u sklopu ovog programa su: prezentacija znanja iz prve pomoći i hitnih stanja tijekom četiri sata, cjelom razredu, uz sudjelovanje razrednih nastavnika, testiranje prethodnog teoretskog znanja, a potom i stečenog na kraju edukacije, tijekom vježbanja provodit će se različiti osnovni scenariji za potrebno pružanje pomoći, provjera znanja prethodne generacije, priprema uvjeta za odvijanje radionica u prostorima osnovnih škola u suradnji s ravnateljima te nabavka i priprema potrebnih pomagala i materijala za rad.

PREVENCIJA, VANBOLNIČKO LIJEČENJE I REHABILITACIJA OVISNIKA

Ovaj program realizira se kroz rad Službe za prevenciju ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije. Program prevencija, vanbolničko liječenje i rehabilitacija ovisnika provodi se kroz zaštitu mladih od bolesti ovisnosti (primarna prevencija), pomoć rizičnoj, neovisnoj populaciji mladih (sekundarna prevencija), pomoć i liječenje ovisnika o drogama, pomoć i liječenje obitelji u kojoj je ovisnik te edukacija roditelja, nastavnog osoblja, opće populacije i stručnjaka iz drugih područja djelovanja o problemima ovisnosti o drogama.

ŠKOLA ODVIKAVANJA OD PUŠENJA

Škola odvikavanja od pušenja djeluje od 2001. godine. Ciljevi škole su: spriječavanje ranog početka pušenja kod mlađe populacije, pomoć pušačima koji se žele odviknuti pušenja, održavanje nepušenja, promicanje zdravog načina življenja (bez cigarete), rad na vlastitim potencijalima svakog polaznika škole. Mjesečni program škole provodi se u trajanju od deset sat.

KLUB LIJEČENIH ALKOHOLIČARA

Klub djeluje u cilju rehabilitacije i resocijalizacije liječenih alkoholičara kao i edukacije članiva kluba. Aktivnosti kluba ogledaju se u redovitom održavanju radnih sastanaka svakog utorka u prostorijama kluba, s mogućnošću održavanja istih u prirodi, te organiziranju posjeta drugim klubovima u Istri, posjeta bolnicama u Zagrebu sa zadatkom učvršćivanja suradnje. Od značajnih aktivnosti treba istaknuti one vezane za mjesec borbe protiv alkoholizma. Bitan segment djelovanja kluba je i rad s obiteljima alkoholičara.

UDRUGA «ZELENA ISTRA» - «ISTRIA VERDE»

Osnovni ciljevi «Zelene Istre» su: zaštita okoliša i prirodnih bogatstava, poticanje sudjelovanja javnosti u procesu donošenja odluka iz područja zaštite okoliša, jačanje uloge javnosti u ostvarivanju ustavnog prava na zdrav okoliš, promicanje održivog razvoja u Istarskoj županiji i Republici Hrvatskoj. Djelatnost «Zelene Istre» odvija se kroz akcije, projekte i kampanje na lokalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini. Metode rada kojima se služi «Zelena Istra» u vršenju svoje djelatnosti su osobni primjer, informiranje, animiranje, edukacija, suradnja, lobiranje, pritisak, pružanje malih financijskih pomoći te ostale djelatnosti potrebne za ostvarivanje ciljeva Udruge. Od značajnijih projekata izdvajamo: zeleni telefon, ekološke radionice za djecu, zelena agenda u Istri.

USTANOVA «ZLATNE RUKU»

Glavni cilj programa TRI U JEDAN (ujedinjena zdravstveno-socijalna usluga s mogućnošću transporta-komunikacije) je korisnicima ponuditi potrebnu nadogradnju zdravstvene njege u kući, kućne njege i usluga pratnje i prijevoza. Aktivnosti kojima se realiziraju ciljevi su: pružanje procesa zdravstvene njege u kući korisnika, pružanje rehabilitacije (fizikalne terapije) u kući, prijevoz i pratnja do potrebnih odredišta te dostupnost usluga i informacija iz djelokruga rada ustanove 14 sati dnevno.

KLUB ŽENA LIJEČENIH OD KARCINOMA DOJKE «GEA»

Program «Prevencija karcinoma dojke i postoperativna rehabilitacija žena operiranih i liječenih od karcinoma dojke» osmišljen je s ciljem pružanja pomoći i podrške ženama nakon mastektomije i smanjenja smrtnosti od raka dojke. Među posebnim ciljevima se ističu: brža postoperativna rehabilitacija operiranih žena, prevencija i tretman limfedema ruku, poticanje žena na samopregled,

podizanje razine svijesti žena o važnosti prevencije te poticanje žena na sistematske preglede dojki. Program se realizira kroz: savjetovalište za oboljele i članove njihovih obitelji, koje vode liječnici; ciljane vježbe za operirane žene, koje provodi viši fizioterapeut; psihološke radionice; predavanja o raku dojke, ranoj dijagnostici i operativnom liječenju; edukaciju za samopregled i screening-mobilnom mamaografijom.

HRVATSKA LIGA PROTIV REUMATIZMA

Udruga provodi dva programa:

1. ZA BOLJI ŽIVOT REUMATIČARA sa ciljem educiranja stanovništva o reumatskim bolestima, načinu liječenja i rehabilitacije, preveniranju invalidnosti, metodama samopomoći, poboljšanju kvalitete življenja te socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti.
2. PREVENCIJA, RANO OTKRIVANJE I LIJEČENJE OSTEOPOROZE sa ciljem prevencije bolesti edukacijom mladih i roditelja, ranog otkrivanja oboljelih, ranog liječenja i sprječavanja fraktura, invalidnosti i smrtnog ishoda. Posebno se ističu aktivnosti besplatne ultrazvučne denzitometrije te rad savjetovališta za osteoporozu.

STUDIO REKREACIJE I SPORTA «SANDI»

Program «U ZDRAVOM TIJELU, ZDRAV DUH» provodi medicinsko korektivnu gimnastiku za djecu i mladež (7.-18. godina) koja imaju deformitete kralježnice, prsnog koša i stopala, djecu sa srčanim manama, smetnjama od strane dišnog sustava, djecu oslobođenu nastave tjelesne i zdravstvene kulture koja mogu provoditi samo prilagođen program vježbanja uz stručni nadzor. Opći cilj ovog programa definira se kao priprema za život, rad i slobodno vrijeme, očuvanje i unaprijeđenje zdravlja, postizanje optimalne tjelesne, mentalne i socijalne sposobnosti, doprinos cijelovitom razvoju ličnosti djeteta, zadovoljavanje osnovnih biopsihosocijalnih potreba za kretanjem, normalantjelesni, intelektualni, socijalni, emocionalni i moralni razvoj. Medicinsko korektivnu gimnastiku pohađaju djeca i mladež po preporuci liječnika školske medicine ili pedijatra, te djeca s posebnim potrebama iz socijalno ugroženih obitelji.

Kontakt:

Sergijevaca 2, 52100 Pula
tel: 052 371 910, fax: 052 223 677
e-mail: Viviane.Lusetic@pula.hr